

บันทึก

เรื่อง การดำรงตำแหน่งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการข้าราชการครู

กระทรวงศึกษาธิการมีหนังสือ ด่วนมาก ที่ ศธ ๑๕๐๒/๒๗๔๔๓ ลงวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๒๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า ตามที่คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๒) ได้เคยพิจารณาให้ความเห็นว่า ข้าราชการประจำซึ่งดำรงตำแหน่งในทางการเมืองในขณะเดียวกันสามารถดำรงตำแหน่งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการข้าราชการครูได้ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการดำรงตำแหน่งในทางการเมืองของข้าราชการ กรรมการ พนักงานส่วนท้องถิ่น และพนักงานรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๒๒ นั้น

บัดนี้ กระทรวงศึกษาธิการมีปัญหาที่เกี่ยวข้องว่าถ้าข้าราชการดังกล่าวได้ลาออกจากตำแหน่งข้าราชการประจำแต่ยังคงดำรงตำแหน่งข้าราชการการเมืองอยู่ จะสามารถดำรงตำแหน่งหรือได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการข้าราชการครู ตามมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ ได้หรือไม่ ขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาให้ความเห็นในปัญหานี้ด้วย

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๒) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวโดยได้รับฟังคำชี้แจงข้อเท็จจริงเพิ่มเติมจากผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานปลัดกระทรวงและสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู) และเอกสารที่เกี่ยวข้องแล้ว ได้ความว่า เนื่องจากคณะรัฐมนตรีได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการข้าราชการครูจำนวนห้าคน ตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในหลักราชการหรือการบริหารงานบุคคลในคณะกรรมการข้าราชการครู ลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๒๕ ซึ่งอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖^๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ โดยแต่งตั้งจากผู้ซึ่งเป็นข้าราชการประจำสี่คน และผู้ซึ่งเคยเป็นข้าราชการประจำหนึ่งคน แต่เนื่องจากกรรมการ

^๑ มาตรา ๖ ให้มีคณะกรรมการข้าราชการครูคณะหนึ่ง เรียกโดยย่อว่า “ก.ค.” ประกอบด้วยรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการซึ่งรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เลขาธิการ ก.พ. เลขาธิการคุรุสภา ผู้ทรงคุณวุฒิในหลักราชการหรือการบริหารงานบุคคลซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ซึ่งรับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือตำแหน่งที่เทียบเท่ามาแล้ว และมีได้เป็นข้าราชการการเมือง สมาชิกรัฐสภา กรรมการพรรคการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมือง จำนวนห้าคน โดยต้องเป็นผู้ซึ่งรับราชการอยู่ไม่น้อยกว่าสามคน และข้าราชการครูผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นผู้แทนข้าราชการครู จำนวนเจ็ดคน เป็นกรรมการ และเลขาธิการก.ค.เป็นกรรมการและเลขานุการ

ให้ ก.ค. เลือกตั้งกรรมการคนหนึ่งเป็นรองประธาน

คุณสมบัติและสัดส่วนของผู้แทนข้าราชการครู และวิธีการเลือกตั้งผู้แทนข้าราชการครูตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎ ก.ค.

ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นข้าราชการประจำคนหนึ่งได้รับแต่งตั้งในขณะที่เป็นข้าราชการประจำในตำแหน่งศาสตราจารย์ ระดับ ๑๐ คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ และในขณะเดียวกันก็เป็นข้าราชการการเมืองในตำแหน่งที่ปรึกษานายกรัฐมนตรีด้วย ต่อมาได้มีคำสั่งทบวงมหาวิทยาลัยที่ ๔๖/๒๕๒๔ เรื่อง ให้ข้าราชการไปปฏิบัติงานตามมติคณะรัฐมนตรี ลงวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๒๔ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิผู้นี้ไปปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญประจำโครงการสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยให้พ้นจากตำแหน่งหน้าที่และขาดจากอัตราเงินเดือนทางสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ซึ่งถือได้ว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิผู้นี้ได้พ้นจากการเป็นข้าราชการประจำแต่ยังคงเป็นข้าราชการการเมืองอยู่ จึงมีปัญหว่า ในกรณีเช่นนี้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิผู้นี้จะยังคงดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการข้าราชการครูตามมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ ต่อไปได้หรือไม่ และหากดำรงตำแหน่งต่อไปไม่ได้ จะแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในภายหลังอีกได้หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๒) ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า สำหรับปัญหาประการแรกที่ว่า กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้พ้นจากการเป็นข้าราชการประจำจะยังคงดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการข้าราชการครูต่อไปได้หรือไม่ นั้น ในปัญหานี้จะต้องพิจารณาเสียก่อนว่า กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งในขณะที่เป็นข้าราชการประจำและข้าราชการการเมืองในขณะเดียวกัน ต่อมาได้พ้นจากตำแหน่งข้าราชการประจำ จะถือว่าต้องพ้นจากตำแหน่งไปตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๐ (๗)^๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ หรือไม่ เมื่อได้พิจารณาบทบัญญัติที่เกี่ยวกับคุณสมบัติของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการข้าราชการครูตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ ปรากฏว่าคุณสมบัติของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการข้าราชการครู คือ ต้องเป็นผู้ซึ่งรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือตำแหน่งที่เทียบเท่าและต้องไม่เป็นข้าราชการการเมือง สมาชิกวุฒิสภา กรรมการพรรคการเมืองหรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง แต่เนื่องจากบทบัญญัติในมาตรา ๕^๓ แห่งพระราชบัญญัติ

^๒ มาตรา ๑๐ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๙ กรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งและกรรมการซึ่งได้รับเลือกตั้งเป็นผู้แทนข้าราชการครูพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

ฯลฯ

ฯลฯ

(๗) พ้นจากการเป็นข้าราชการสำหรับกรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากข้าราชการ

ฯลฯ

ฯลฯ

^๓ มาตรา ๕ ภายในระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๐๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๒๑ มิให้นำบทบัญญัติของกฎหมายที่ห้ามข้าราชการ กรรมการพนักงานส่วนท้องถิ่น หรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ ดำรงตำแหน่งข้าราชการการเมือง ตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภา ตำแหน่งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ หรือตำแหน่งสมาชิกสภาที่ทำหน้าที่นิติบัญญัติ หรือดำรงตำแหน่งในทางการเมืองมาใช้บังคับแก่การดำรงตำแหน่งข้าราชการการเมือง หรือตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาของข้าราชการ กรรมการ พนักงานส่วนท้องถิ่น หรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ

การดำรงตำแหน่งในทางการเมืองของข้าราชการ กรรมการพนักงานส่วนท้องถิ่นและพนักงาน
รัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๒๒ ได้บัญญัติผ่อนผันให้กรรมการในคณะกรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งตาม
กฎหมายเป็นข้าราชการการเมืองได้ และข้อเท็จจริงในเรื่องนี้ก็ปรากฏว่า กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิผู้
นี้ได้รับแต่งตั้งในขณะที่เป็นข้าราชการประจำในตำแหน่งศาสตราจารย์ซึ่งเทียบเท่าตำแหน่งอธิบดี^๔
และเป็นข้าราชการการเมืองในตำแหน่งที่ปรึกษานายกรัฐมนตรีซึ่งเทียบเท่าตำแหน่งอธิบดี^๕
ฉะนั้น การที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิผู้นี้ได้พ้นจากตำแหน่งข้าราชการประจำ แต่ยังคงเป็น
ข้าราชการการเมืองในตำแหน่งที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี จึงต้องถือว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิผู้นี้
ยังคงเป็นผู้ซึ่งรับราชการในตำแหน่งที่เทียบเท่าอธิบดีตามนัยมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติ
ระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ โดยไม่ต้องพ้นจากตำแหน่งไปตามบทบัญญัติในมาตรา ๑๐
(๗) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว โดยเหตุนี้ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิผู้นี้จึงยังคงดำรงตำแหน่งเป็น
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการข้าราชการครูต่อไปได้ภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ใน
มาตรา ๒๐๕^๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๒๑

เมื่อได้วินิจฉัยแล้วว่า กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิผู้นี้ยังคงดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการ
ผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการข้าราชการครู จึงไม่จำเป็นที่จะต้องวินิจฉัยปัญหาประการที่สอง
ต่อไป

(ลงชื่อ) อมร จันทสมบุรณ์
(นายอมร จันทสมบุรณ์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ธันวาคม ๒๕๒๕

บทบัญญัติตามวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับแก่การดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาของข้าราชการฝ่าย
ตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการด้วยโดยอนุโลม

^๔ เทียบตำแหน่งโดยกฎ ก.ค. ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๒๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติ
ระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ ว่าด้วยการกำหนดระดับเงินเดือนของตำแหน่งข้าราชการครู

^๕ เทียบตำแหน่งโดยหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๐๒/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๓๐ มกราคม
๒๕๑๙ ซึ่งอาศัยอำนาจตามมาตรา ๖ วรรคสาม แห่งพระราชกฤษฎีกาคำใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ พ.ศ.
๒๕๑๘

^๖ มาตรา ๒๐๕ เมื่อครบกำหนดสี่ปีนับแต่วันแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภามาตรา ๒๐๑ แล้ว
ให้บทบัญญัติแห่งมาตรา ๒๐๓ และมาตรา ๒๐๔ เป็นอันยกเลิก เว้นแต่มาตรา ๒๐๔ (๓) ให้มีผลใช้บังคับ
ต่อไปจนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่ภายหลังจากนั้นจะเข้ารับหน้าที่.